

**Preek 8 februari 2026 viering Heilig Avondmaal  
HWS Ontmoetingskerk  
Lucas 10:25-37**

Gemeente van Jezus Christus,

De afgelopen weken hebben we steeds stil gestaan bij een gedeelte uit de eerste hoofdstukken van het evangelie van Lucas. Het eerste deel van Lucas centreert zichzelf rond de vraag: 'wie is Jezus?'. En daar geef Lucas ons een aantal prachtige inkijkjes in. We leren dat Jezus de Messias is... En zelfs meer: Jezus is de zoon van God, God zelf. Vanaf Lucas 9 begint de focus te verschuiven. Aan de ene kant heel expliciet: Jezus begint met Zijn reis naar Jeruzalem, naar het kruis van Golgotha. Maar ook qua thematiek. Niet langer staat de vraag centraal 'wie is Jezus?' Maar staat de vraag centraal: 'als Jezus inderdaad is wie Hij zegt te zijn, God zelf, wat houdt dat dan in voor ons?'

Een heel praktische vraag dus. En Lucas 10 geeft daar drie duidelijke concrete antwoorden op. Het hoofdstuk begint met de uitzending van de 72 leerlingen. De boodschap is daar: als je gelooft, dan heb je een missie. Een missie om in de wereld met Christus te leven en Hem bekend te maken bij de mensen. Tijdens de middagdienst van afgelopen 16 november ging het daar uitgebreid over. In de dienst waarin we bij het missionaire werk stilstonden. Kijk of lees die preek eventueel terug. Lucas 10 eindigt met het gedeelte van Martha en Maria. Martha is druk, maar Maria kiest het enige noodzakelijke en dat is van Jezus leren. Daar zal het vanmiddag over gaan. En vanochtend dan het middenstuk van Lucas 10. Het bekende verhaal van de Barmhartige Samaritaan.

Er komt een wetgeleerde bij Jezus en vraagt Hem: 'Meester, wat moet ik doen om deel te krijgen aan het eeuwige leven?' Het was in die Joodse context eigenlijk helemaal geen moeilijke vraag. Hou je aan de wet is het antwoord. En Jezus antwoord ook op die manier: 'Wat staat er in de wet geschreven? Wat leest u daar?' De wetgeleerde kan nu alle 700 nog wat wetten gaan opdreunen, maar hij geeft een samenvatting: 'Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw kracht en met heel uw verstand, en uw naaste als uzelf.' Voor trouwe kerkgangers is dat een duidelijk en herkenbaar antwoord. Jezus zelf zegt ook dat die twee regels gelijk zijn en de grondslag zijn van alles wat in de Wet en de Profeten staat. Het is als het ware de grondwet van de Bijbel. Jezus zegt dus: 'U hebt juist geantwoord,' (...) 'Doe dat en u zult leven.' Maar we lezen verder: 'Maar de wetgeleerde wilde zijn gelijk halen en vroeg aan Jezus: 'Wie is mijn naaste?''

Dit is een belangrijke en relevante vraag: 'wie is mijn naaste?' Ook voor deze tijd.

Laten we het eerst bekijken vanuit de ogen van de wetgeleerde. De wetgeleerde hoorde bij de religieuze elite. Een groep mensen die vaak veel met elkaar optrok. Die mensen werden dus gezien als hun naaste. Maar bijvoorbeeld tollenaars, gehate belastinginners, die werden niet gezien als naaste. Dat waren zondaars. Daar moest je je zover mogelijk bij vandaan houden. Die mensen waren dus zeer zeker niet je naaste...

En dan Jezus. Zien we in zijn leven wie zijn naasten zijn? Wat doet Jezus? Hij zoekt juist het contact met tollenaars op. Hij eet met ze, leeft met ze... Hij maakt die zondaars daarmee tot naaste. Dus wie is volgens Jezus nu je naaste?

De mensen waar je mee leeft? Of ook de mensen die je misschien beter had kunnen vermijden je vijanden? De zondaars.

En dan die vraag vanuit ons perspectief. Juist ook in onze tijd is die vraag op een nieuwe manier heel actueel. Want in de tijd van Jezus hadden de mensen alleen te maken met mensen in hun omgeving. Je dorp, misschien je provincie, maar daar hield het wel mee op. Voor ons is dat veel groter. Wij kennen mensen door heel het land heen, zelfs in het buitenland. En we hebben er makkelijk contact mee, een appje, een telefoontje zo gebeurd, waar ze ter wereld ook zijn... En zo zien we ook het lijden van verder weg. Mensen die het moeilijk hebben in Gaza, in Soedan, in Oekraïne... Waar we twee honderd jaar geleden daar niets of nauwelijks van geweten zouden hebben krijgen we nu dagelijks updates over hun lot. We kunnen ook echt wat voor hen betekenen. Zijn zij onze naasten?

Vorig jaar stopte Trump en zijn regering grotendeels met het ondersteunen van usaid. Een zeer grote organisatie die veel deed voor mensen die het moeilijk hadden, overal ter wereld. Aan de christelijke achterban van Trump werd uitgelegd dat die mensen niet moesten worden gezien als je naaste. Want je naaste is alleen de mens die vlakbij je woont. Waar je echt mee omgaat. De wetgeleerde stelt de vraag, en vandaag stellen wij de vraag: 'wie is mijn naaste?'

En van die vraag hangt veel af. Want dit hele gedeelte begint met de vraag: 'wat moet ik doen om deel te krijgen aan het eeuwige leven?' De wetgeleerde denkt: mijn naaste, dus de mensen net als ik, liefhebben als mijzelf. Niet makkelijk, maar toch zeker haalbaar... Maar wat denkt Jezus?

Jezus vertelt de gelijkenis van de Barmhartige Samaritaan. Er is iemand en die reist van Jeruzalem naar Jericho. Een weg die in die tijd bekend stond als zeer gevaarlijk. Er waren veel heuvels, veel grotten. Zo kon je denken dat je alleen was, maar plots omringd zijn door gevaarlijke rovers die overal vandaan tevoorschijn komen. Gevaarlijk dus... En deze persoon legt die weg af, maar ook hij wordt overvallen. De rovers stelen alles, zelfs zijn kleren, mishandelen en laten hem halfdood achter... Er komt een priester langs, maar die laat hem liggen. Er komt een leviet langs, iemand die, net als de priester, juist iemand is waarvan je zou verwachten dat hij hulp zou bieden. Maar ook hij loopt langs. Waarom deden ze dat?

Vaak wordt gezegd vanwege het risico om onrein te worden. Als ze de man zouden helpen dan zouden ze door het contact met het bloed van de man onrein worden. Daardoor konden ze hun werkzaamheden niet uitvoeren. Mogelijk speelt dat dus inderdaad een rol. Maar wat ook een grote rol gespeeld kan hebben is simpelweg dat de man nog leefde... Hij leefde nog, wat betekende: de rovers zijn hier nog maar net geweest. Het is veiliger om snel door te gaan dan door gevaar te lopen om die toch al bijna dode man te helpen... De priester en de leviet gaan dus door.

Maar dan komt er een Samaritaan langs... Joden en Samaritanen kun je misschien wel goed vergelijken met Israël's en Palestijnen vandaag de dag. Ze vertrouwen elkaar niet, ze hebben meestal een hekel aan elkaar... En dan voor zo iemand gevaar lopen? Dat doe je niet... Maar deze Samaritaan doet het wel... Hij helpt hem, met zijn olie, met zijn wijn... Hij legt hem op zijn eigen rijdier, waardoor hij moet lopen... En brengt hem naar een herberg. Hij betaalt

twee denarie, dat is ongeveer twee daglonen, twee dagen werk. En staat garant voor eventuele extra kosten... En dan zegt Jezus: 'Wie van deze drie is volgens u de naaste geworden van het slachtoffer van de rovers?' De wetgeleerde zei: 'De man die hem barmhartigheid heeft betoond.' Toen zei Jezus tegen hem: 'Doet u dan voortaan net zo.'

Wie is dus je naaste? Als de Samaritaan op zo'n zelfopofferende manier de naaste is van een onbekende Jood... Dan kun je beter vragen: wie is niet mijn naaste? Is er dan wel iemand die niet mijn naaste is? En die dan liefhebben als jezelf... Dat betekent met dezelfde kracht, dezelfde energie, dezelfde haast, dezelfde ijver, dezelfde blijdschap... liefhebben als jezelf... Doe jij dat? Dus niet alleen je naasten als bijvoorbeeld je familie, je burens, je collega's... Maar ook je naasten die als vreemdeling hier naar dit land zijn gekomen. De naasten die jou pijn hebben gedaan. De naasten die jij simpelweg vies vindt of waar je denkt dat je daar niet meer kunt omgaan... En zegt Jezus... Dit is de kern... Dit is de grondwet van de Bijbel... Heb je naaste lief als jezelf... Doe jij dat? Je naaste liefhebben als jezelf? We kennen het, we weten het... Maar we leven het niet na... En daarvoor hebben we een heel aantal redenen. Ik noem een paar.

Wij zeggen tegen onszelf, bijvoorbeeld net als die Trumpiaanse christenen, die mensen, dat is niet mijn naaste. Die zijn te ver weg. Hun situatie gaat mij niet aan. Het zijn misschien zelfs vijanden... Maar als de Samaritaan de naaste is van de Jood... Dan kunnen we dat niet zeggen. Dan is iedereen de naaste...

Maar dan zeggen we tegen onszelf, zo erg is het bij hen helemaal niet. Natuurlijk ze hebben problemen, maar als het echt erg wordt zal ik helpen. Ze hebben genoeg om rond te komen, om te overleven... Ze hoeven niet ook een wasmachine, speelgoed voor de kinderen of een vakantie... Dat is echter niet de ander liefhebben als jezelf... Voor jezelf wil je ook niet alleen het minimum, je wil ook het goede...

Maar dan zeggen we tegen onszelf, ze verdienen het niet... Kijk natuurlijk als er een blikseminslag is en het huis brandt af dan kunnen ze er niets aan doen, dan kunnen we helpen... Maar die problemen... Gokschulden, verkeerde partner gekozen, gewoon dom gedaan... Ja dat is echt typisch hun schuld. En ik ga niet opdraaien voor hun fouten... Maar dat is ook te zeggen over de Jood op de weg naar Jericho... Hij had ook in een veilige groep kunnen reizen, of hij had een veilige omweg kunnen kiezen... Toch helpt de Samaritaan hem... En eerlijk... Laten we kijken naar onszelf... Onze zonden zijn ook onze eigen schuld... Toch kwam Jezus...

Maar dan zeggen we tegen onszelf, ja natuurlijk wil ik wel helpen. Maar ik heb het zelf ook niet zo ruim... Kijk als ik geld of tijd over had, prima dan zou ik dat kunnen geven... Maar je kunt toch niet verwachten dat ik gebruik ga lijden vanwege de ander... Maar is dat de naaste liefhebben? We lezen het ook in de brief aan de Galaten: 'Draag elkaars lasten, zo brengt u de wet van Christus tot vervulling.' Draag elkaars lasten. Dat is niet van je eigen overvloed wat weggeven. Nee, dat is met je naaste de lasten eerlijk verdelen. Zolang je niet omkomt van de honger kun je niet zeggen dat je te weinig hebt om weg te geven. Want we moeten de ander liefhebben als onszelf...

En zo zijn er nog heel wat tegenwerpingen te verzinnen... Maar als we eerlijk zijn houden die geen stand. Het is duidelijk: Heb je naaste lief als jezelf... En elke weerwoord verdwijnt als sneeuw voor de zon... Je naaste is iedereen die op je pad komt... Mensen ver weg en dichtbij... Mensen die het goed hebben en mensen die het volledig verpest hebben door hun eigen domme fouten... Mensen waar je goed mee kunt opschieten en mensen die je veracht, die je ten diepste wil haten... Het zijn allemaal je naasten... Heb hen lief als jezelf... Kan jij dat? Doe jij dat?

En daar hangt veel van af... Alles hangt er van af... Want de vraag van de wetsleraar is de vraag naar het eeuwige leven. En Jezus zegt: 'Doe dat en u zult leven.' God vraagt dit van ons... En alleen zo kunnen wij zelf, op eigen kracht, het eeuwige leven verdienen... Maar wij doen het niet... Sterker nog... We schieten hopeloos tekort... Het eeuwige leven is zo ver weg... Hopeloos ver weg... Als we kijken naar ons leven tot dusver... We zijn al halfdood... Wij zijn net als die man aan de kant van de weg... Maar dan komt er een priester en even later een leviet voorbij... Mensen die ons normaal gesproken kunnen helpen om op een betere manier te leven... Maar als het gaat over je naaste liefhebben... Ze zijn machteloos... Ze kunnen niet anders dan doorlopen... Maar dan komt er nog iemand voorbij. Iemand waarvan je het in eerste instantie misschien niet verwacht. Het is Jezus... En Hij betaalt... Niet alleen een paar denarie... Maar zijn hele leven... Hij sterft... Hij draagt het... Wij hebben de naaste niet lief als onszelf... Maar Hij wel, meer nog, Hij geeft zichzelf... En zo sterft Hij de dood die wij moesten sterven, en ontvangen wij het leven dat Hij zou leven. Het eeuwige leven.

Dat is de grootste naastenliefde... Jezus die zichzelf geeft... Dat vierten wij vandaag met het Heilig Avondmaal. We gedenken dat Jezus de grootste liefde heeft bewezen. Hij is de enige die de naastenliefde volbracht... En dan nu de vraag: met wat voor hart ga jij aan? Met een hart dat denkt: fijn dat Jezus dat voor mij heeft gedaan, mooi en prima... Of met een hart dat weet en beseft: Dit verdien ik niet... Ik ben dankbaar... Ik wil dankbaar zijn... Ik wil mijn dankbaarheid bewijzen... Hoe? 'Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw kracht en met heel uw verstand, en uw naaste als uzelf.' Niet als plicht waar alles van afhangt... Maar als teken van dankbaarheid... Zo leven wij met Christus... Zo gaan wij aan de tafel... Ontvangen we brood en wijn... Lichaam en bloed... van onze Heer Jezus Christus. Hij die ons de hoogste liefde heeft bewezen. Halleluja, amen.

*Met eventuele reacties op deze preek kunt u terecht bij ds. Stefan Honing. [stefanhoning@gmail.com](mailto:stefanhoning@gmail.com) of 06-48883410*